

השיר "פרד לתפארת" כמשלים לשיר "אליפלט" לזכר הקרב על תל מוטילה יוסי גלובינסקי

בהמשך לאשר כתבתי על השיר "אליפלט", ועל מנת לסיים את ה"חפירה" בנושא: אלתרמן, להקת גייסות השריון, השיר "אליפלט" והקשר לקרב תל מוטילה – אעבור לשיר השני אותו הגיש אלתרמן לנעמי פולני, במאית להקת גייסות השריון, יחד עם "אליפלט" – השיר נקרא "פרד לתפארת". פולני מסרה אותם לסשה ארגוב שהלחין את שני השירים יחד (ראה בספרו של דן לאור עמודים 2-571). למרות שניתן להניח שאלתרמן ציפה ששני השירים יושרו באותה הופעה שנקראה "יותר מדי אבק", השיר "פרד לתפארת" הועבר להופעה הבאה שנקראה "כאן השריונים". בניגוד לשיר "אליפלט" בשיר "פרד לתפארת" יש כבר קשר לטנקים, שהרי מדובר בלהקת גייסות השריון.

בשיר, משווה מוביל פרדות וותיק את הפרד כמכשיר מלחמה בהשוואה לטנק. היתרון של הפרד על הטנק הוא בכך ש"מוח לו יש: אר האט א קופ" (יש לו ראש, בידיש) אבל זו גם הבעיה שלו:

כי הפרד חבריא הפרד

הוא אמנם מכונה לתפארת,

הוא הלך בלי גלגל ושרשרת,

רק מכוח עצמו, זאת אומרת,

אך היה בו ליקוי – אי שמיים! –

כי פתאום כך נעץ הוא רגליים

ואזי מה לו אש מה לו מים!

הוא לא נע, האטש ("למרות", בידיש) צעק חי וקיים! (ביטוי לצעקה שאינה מניבה תוצאה)

מסתבר שבקרב על תל מוטילה הייתה בדיוק הבעיה הזו. זאב סלעי בספרו "אש על מוצבינו" מספר:

"בעיית פצצות מרגמה 81 עבור המרגמות שבמוטילה"

"לאחר סיום הצגת התכנית (תכנית הקרב, י. ג.) והצטיידות הפלוגה, לקח אותי הסמג"ד עקיבא הצידה, וביקש שהפלוגה תיקח איתה 60 פצצות מרגמה 81 מ"מ עבור המרגמות שלנו לשם סיוע. זאת כיוון שהפרדות, שנועדו להעביר לפלוגה ב' את הפצצות, נבהלו מירי המרגמות של הסורים וברחו, וחיילי יחידת מובילי הפרדות מנהלים כעת מרדף וחיפוש אחריהן."

חיילי פלוגה א' של סלעי למרות שהיו צפויים לקרב קשה עוד באותו לילה, נשאו ביום חם מאד את פצצות המרגמה הכבדות אל חיילי פלוגה ב' של ברשי. "בתמורה", היו אלה חיילי פלוגה ב' של ברשי שנשאו תחמושת בזחילה עוד באותו לילה, ממוצב תל מוטילה אל חיילי פלוגה א' שנלכדו מול צבא סורי עודף במוצב "הדמות". אלה גם אלה היו חיילים עולים חדשים לאחר אימון מינימלי – בקיצור: "אליפלים".

אותן פרדות שנמצאו בינתיים, שימשו לאחר סיום הקרב ביום שלמחרת, להובלת הרוגינו. כפי שכותב יצחק וולסטר ששירת כחייל במחלקת הקשר של גדוד 12 בחטיבת גולני בספרו "מבודפשט לדישון" – המטוסים הופיעו רק בהסתערות החמישית, והסתערו כמעט לבדם. מן הפלוגה לא נשארו רבים. עתה, סוף־סוף, נשברו הסורים. הם נטשו את עמדותיהם ופתחו במנוסה בלתי מאורגנת, מנסים לחצות את הירדן בחזרה לסוריה. אש המקלעים של המטוסים העולים ויורדים צלפה בנמלטים, ומי הירדן האדימו מדמם. איש לא חש שמחת ניצחון. אבק ועשן שכיסו את הגיא ואת הגבעה ערפלו את הראייה. "כיתת נהגי פרדות נשלחה לאסוף את גופותיהם של אלה שנפלו חלל".

בשני השירים, "אליפלט" ו"פרד לתפארת", אלתרמן ב 1959 כיסה והנציח לפחות כלפי עצמו את אירועי קרב תל מוטילה שהתרחש בתחילת מאי 1951. העובדה שהשירים הושרו על ידי להקה צבאית בה הייתה חברה גם ביתו תרצה (אני מניח שהוא לא צפה שהשיר "פרד לתפארת" יושר כבר אחרי שחרורה) הוסיפה אף היא להנציח ראווה של הקרב.

בשיר "פרד לתפארת" אלתרמן ניבא ואולי לא ידע מה ניבא (אני מניח שכן ידע...):

לו היה לו תדלוק אנטומי

הוא היה בכלל פרד אטומי

"הפרד הרובוטי יהיה אוטונומי מהבחינה הזו שיקבל פקודה ונ"צ ב-GPS, וינעו בהתאם לפקודה שהוזנה לו מראש. כמו שלאדם הרגיל יש כושר תנועה טובה יותר מגלגל

באמצעות הגפיים, כך גם לפרדות. הוא נאחז טוב יותר בקרקע. הרובוט מדמה בעל חיים - כשמקדימה ראש עם כל הסנסורים שמודד ובודק. זה לא משתווה במהירות לכלי רכב ממונע, אבל מגיע למקומות שכלי הרכב הממונע לא יכול להגיע. " **רועי מנדל, וויינט** 2013 : **"אש, חיה. מסמכי גדוד הפרדות נחשפים"**).

בהצדעה ללוחמים ולמובילי הפרדות ובהערצה לנתן אלתרמן

ביצוע שיר **בקישור הזה** על ידי גבי ברלין ואלה גידרון-האריס, מתוך סידרת הזמר שעורך יהודה בלכר ברעננה